Co je PETICE ?

Petice (z lat. *petitio* – žádost) je písemně podaná žádost občanů, tzv. *petentů*, buďto parlamentu či jinému zastupitelskému orgánu, nebo vládě či hlavě státu, případně jinému orgánu státní a veřejné moci. **Petiční právo** patří do politických práv. Různé typy petic jsou v různé míře závazné pro orgány veřejné moci; v některých případech vyplývá z petice splňující určité podmínky konkrétní právní nárok, obecně zpravidla povinnost adresáta se obsahem petice zabývat.

Česká republika

Obecné petiční právo

Ke schválení petice je potřeba nejméně 80% kladných hlasů. V České republice je petiční právo garantováno už na ústavní úrovni čl. 18 Listiny základních práv a svobod a provedeno pak zákonem ze dne 27. března 1990, č. 85/1990 Sb., o právu petičním. Petice může spočívat ve formulování určité žádosti, návrhu nebo stížnosti a lze se s ní obracet na všechny orgány státní správy i územní samosprávy ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu, které patří do působnosti těchto orgánů. Nelze však takto zasahovat do nezávislosti soudu, není také možné vyzývat k porušování ústavy, zákonů nebo základních práv a svobod zaručených právě Listinou základních práv a svobod. Výkon petičního práva je chráněn, nemůže mu v něm být nikomu bráněno a zároveň nikdo nesmí být pro jeho výkon postihován. Stejně tak nelze nikoho k podpisu petice nutit.

Petice sestavují především fyzické osoby, mohou tak jednat ale i osoby právnické, pokud je to v souladu s cíli jejich činnosti. K realizaci petičního práva je možné, nikoli však nutné ustavit tzv. *petiční výbor*, který není právnickou osobou a který se může skládat pouze z občanů starších 18 let. Ten pak vstupuje do kontaktu se státními orgány. Petice je podepisována občany tak, že na podpisové archy, z nichž každý musí obsahovat dostatečné určení konkrétní petice, kromě svého podpisu uvedou i své jméno, příjmení a bydliště. Podpisy pod petici lze shromažďovat na každém veřejně přístupném místě, k čemuž není potřeba jakéhokoliv povolení státního orgánu, nesmí však docházet k omezení dopravy nebo k rušení veřejného pořádku.

Orgán, kterému je petice určena, je povinen ji přijmout a do 30 dnů na ni písemně odpovědět. Pokud obsah petice nespadá do jeho působnosti, musí ji příslušnému orgánu postoupit.

Speciální petice

České právo předpokládá též možnost petic podporujících kandidaturu určitého subjektu do veřejné funkce, vznik určitého subjektu atd.

Taková ustanovení obsahuje například § 21 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, § 61 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a § 6 odst. 2 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích (petice občanů požadujících, aby vznikla politická strana nebo politické hnutí).[1] Zákon o církvích a náboženských společnostech v obdobné podmínce nepožaduje petici, ale určitý počet osob „hlásících se“ nebo „přináležejících“ k dané církvi nebo náboženské společnosti a o návrhu obsahujícím podpisy a osobní údaje osob splňujících dané podmínky.

Od roku 2012 čl. 56 odst. 5 Ústavy zmiňuje možnost petice alespoň 50 000 občanů s právem volit prezidenta republiky k podpoře kandidatury určitého uchazeče. Podrobné požadavky a způsob kontroly petice stanoví prováděcí zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky. Petice se přikládá jako příloha ke kandidátní listině, podávané k registraci ministerstvu vnitra. Podepisující občan musí navíc uvést své datum narození a namísto bydliště místo svého trvalého pobytu. Dalším rozdílem je, že na petičních arších nemusejí být uvedeny údaje o organizátorovi petice, ale archy jsou přiřazeny pouze k podpoře určitého kandidáta.

Nejvyšší správní soud v prosinci 2012 při rozhodování o stížnostech ohledně registrace v prezidentských volbách proti názoru několika stěžovatelů konstatoval, že použití slova „petice“

v tomto případě neznamená podřazení zákonu o právu petičním a že ačkoliv i tyto petice jsou odrazem ústavního práva petičního, tento typ petice nespadá do definice petice v zákonu o právu petičním, protože nejde o žádost, návrh ani stížnost, ale jde o jakési akcesorické petice coby listiny obsahující podpisy občanů shromážděné za určitým cílem, jejichž právní režim je plně vymezen zvláštními zákony. Nejvyšší správní soud zamítl i názor, že by před účinností speciálního zákona bylo možno na takovou petici uplatňovat petiční zákon jako obecnější zákon.[1]

Online petice

Online petice (elektronická petice, internetová petice) je moderním, módním a mediálně výbušným druhem petic. Její výhodou je rychlost a nenáročnost šíření, za nevýhodu je označována právní nezávaznost online petice.

Lidová iniciativa

V některých případech může petice jako prvek přímé demokracie být formou lidové iniciativy. V některých státech může určitý počet občanů peticí například iniciovat referendum, předkládat návrhy zákonů, změn ústavy anebo jiných právních předpisů atd.

www.wikipedie.cz

Co napsat do petice?

Zákon stanoví, že petice musí obsahovat:

1. **požadavek** (žádost, návrh, stížnost – „text petice“)
2. **petiční archy**, do kterých se občané podepisují
3. informace o tom, **kdo petici sestavil (petiční výbor** - jména, příjmení a bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru v této věci zastupovat

Peticí, která nemá tyto náležitosti, se úřad nebude zabývat. Dále je vhodné do petice uvést, **kterému úřadu je petice zasílána**.

Co musí obsahovat podpisové archy?

- **jméno, příjmení, bydliště, vztah k věci** podepisujícího se občana a jeho **podpis**
- **označení a popis petice** – musí být zřejmé, jakou petici občané podepisují
- informace o tom, **kdo petici sestavil (petiční výbor** - jména, příjmení a bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru v této věci zastupovat)

Jak podat petici ve 3 krocích

Aktualizováno k právnímu stavu

Chcete něco změnit a je vás víc? Můžete sepsat petici a adresovat ji obci, kraji nebo státnímu úřadu, který má danou věc na starost (dále jen „úřad“).

1. Sepište své požadavky

Petici může vytvořit kdokoli (občan ČR, ale i cizinec) jako **jednotlivec** nebo **skupina osob** (petiční výbor). Pokud utvoříte petiční výbor, musíte vybrat jednu osobu starší 18 let, která bude petiční výbor zastupovat při jednání s úřady.

Co napsat do petice?

Zákon stanoví, že petice musí obsahovat:

1. **požadavek** (žádost, návrh, stížnost – „text petice“)
2. **petiční archy**, do kterých se občané podepisují
3. informace o tom, **kdo petici sestavil**:

- **petiční výbor** - jména, příjmení a bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru v této věci zastupovat
- **jednotlivec** - jméno, příjmení a bydliště
- **nevládní organizace** - název, sídlo, IČO a jméno, příjmení a bydliště osoby oprávněné jednat za organizaci

Peticí, která nemá tyto náležitosti, se úřad nebude zabývat. Dále je vhodné do petice uvést, **kterému úřadu ji zasíláte**.

Co nesmí petice obsahovat

V petici se nesmí objevit:

- výzvy zasahující do **nezávislosti soudů** (například požadavky, jak má soud rozhodnout)
- výzvy k **porušování zákonů, omezování lidských práv, rozněcování nenávisti nebo k provádění násilí**

  Pokud se taková výzva v petici objeví, **úřad k ní nebude přihlížet**. Je také možné, že vás vyzve, abyste ji z petice odstranili. Jiným způsobem není obsah petic omezen.

Co musí obsahovat podpisové archy?

- **jméno, příjmení a bydliště** podepisujícího se občana a jeho **podpis**
- **označení a popis petice** – musí být zřejmé, jakou petici občané podepisují
- informace o tom, **kdo petici sestavil**

Elektronická petice

Elektronická (online) petice musí být podepsána zaručeným elektronickým podpisem. Elektronická petice bez zaručených elektronických podpisů není peticí ve smyslu zákona o právu petičním a správní orgán na ni nemusí odpovědět.

2. Sbírejte podpisy

Jakmile sestavíte petici, můžete začít sbírat podpisy. Ke sbírání podpisů **nepotřebujete povolení**. K podpisům můžete vyzývat jakýmkoli zákonným způsobem (nesmíte nikoho k podpisu nutit). Můžete také petici **nechat na veřejně přístupném místě**.

3. Zašlete petici úřadu

Text petice a petiční archy s podpisy zašlete na úřad. Pokud posíláte petici na **více úřadů**, postačí **poslat kopie**. Pokud pošlete petici na úřad, který se agendou petice nezabývá, musí ji tento úřad předat správnému úřadu a uvědomit vás o tom.

Úřad se peticí nemusí řídit

Úřad vám musí na petici **do 30 dnů odpovědět**, ale nemusí vašim požadavkům vyhovět – **petice pro něj není závazná**. Petice je tak spíše slabším právním nástrojem. I tak ale **může fungovat politicky** – peticí dáváte úřadu najevo, co si občané přejí a kolik lidí za tímto požadavkem stojí.

www.frankbold.org

Petice – jak uspořádat petiční akci

Každý z nás má právo se obracet na státní orgány s peticemi v záležitostech, jež patří do působnosti těchto orgánů. Peticí se lze v zásadě domáhat čehokoliv, nesmí se jí však zasahovat do nezávislosti soudu a nesmí se jí vyzývat k porušování ústavy a zákonů. Ačkoli je petiční právo nedílnou součástí demokratického státního zřízení, není dobré význam petice přeceňovat. Podávání petic upravuje zákon č. 85/1990 Sb. o právu petičním.

Ze zkušeností vyplývá, že, přestože je to správním orgánům v zákoně uloženo (viz dále), úřad na petici často ani neodpoví, popř. velmi neurčitě a vyhýbavě. Úsilí, které bývá na petici vynaloženo, je obvykle v nepoměru k hubeným výsledkům, které přináší.

Petice se doporučuje využít pouze podpůrně k jiným způsobům řešení daných problémů a vzhledem k času a energii, které sbírání podpisů pod petici vyžaduje, je dobré pečlivě zvážit, zda je v daném případě v silách toho, kdo petici zamýšlí, nasbírat tolik podpisů, aby petice měla určitou (politickou) váhu. Nelze však spoléhat na to, že by se daný problém vyřešil pouze peticí.

Hlavní zásady při organizování petiční akce

- Petice musí být písemná. Petici může sepsat jednotlivec nebo s jinými vytvořit petiční výbor (ten však není právnickou osobou). Členové petičního výboru jsou povinni určit osobu starší 18 let, která je bude zastupovat ve styku se státními orgány.
- **Na petici musí být uvedeno:**
    - text petice
    - jméno, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil nebo jména, příjmení a bydliště všech členů výboru
    - jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru zastupovat
    - adresát petice (správní orgán) a datum.
- Pokud podpisové archy neobsahují text petice, musí být označeny tak, aby bylo zřejmé, jaká petice má být podpisy podpořena, a dále na nich musí být uvedeno jméno, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil, nebo jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru zastupovat.
- Každá **osoba, která petici podepíše, musí uvést**: jméno a příjmení a bydliště. Nemusí tedy uvádět rodné číslo. Petici může podepsat i **cizinec**. (Listina základních práv a svobod (čl. 18) stanoví, že petiční právo má každý, tedy i cizinec. Pokud nemůže uvést trvalý pobyt, uvede adresu faktického pobytu.) (Poznámka: Datum narození každého podepsaného je ovšem potřeba, sbíráte-li podpisy občanů pro uspořádání místního referenda, rodné číslo je potřeba sbíráte-li podpisy pro založení politické strany.)
- Organizátoři petice mohou k podpisu petice vyzývat všemi způsoby, které neodporují zákonu.
- Petice a podpisové archy mohou být vystaveny též na místech přístupných veřejnosti, k tomu nepotřebujete povolení státního orgánu (pro zábor veřejného prostranství apod.) ani to nemusíte oznamovat (jako u veřejného shromáždění). Při shromažďování podpisů však nesmí dojít k omezení provozu motorových a jiných vozidel a k rušení veřejného pořádku.
- Orgán, jemuž je petice adresována, je povinen ji přijmout; nepatří-li věc do jeho působnosti, je povinen petici do 5 dnů postoupit příslušnému orgánu a uvědomit o tom toho, kdo ji podal.
- Orgán, který petici přijal, je povinen její obsah posoudit a do 30 dnů písemně odpovědět iniciátorům petice. Odpověď má obsahovat stanovisko k obsahu petice a způsob jejího vyřízení.
- Proti odpovědi úřadu nebo jeho nečinnosti se nelze v zásadě bránit žádnými účinnými právními prostředky, můžete ale podat stížnost, vystoupit na jednání zastupitelstva, věc medializovat apod.
- Rada obce a kraje má podle zákona o obcích a zákona o krajích může stanovit vlastní pravidla pro přijímání a vyřizování petic a také stížností. Tato pravidla vám mohou pomoci při „vymáhání“ odpovědi od úřadu vaší samosprávy.

Petice a ochrana osobních údajů

Vzhledem k tomu, že při výkonu práva petičního je zacházeno s osobními údaji (jméno a příjmení a adresa signatářů petice), je nutno v souvislosti s peticemi upozornit na vztah zákona o právu petičním a zákona č 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

Organizátor petice je povinen shromažďovat a zpracovávat pouze osobní údaje odpovídající stanovenému účelu a uchovávat je pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Získané údaje nesmí předávat jiným osobám a subjektům než správnímu orgánu, jemuž je petice určena.

Signatáři však nemusí dávat souhlas se zpracováním a není je třeba informovat ve smyslu § 11 zákona č. 101/2000 Sb. ani není třeba zpracování osobních údajů (shromažďování podpisů pod petici, předávání petičních archů apod.) oznamovat Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Zákon o ochraně osobních údajů však nezavazuje pouze toho, kdo petici podává, ale i úřad, jemuž byla předána. Ten např. nesmí osobní údaje signatářů bez jejich souhlasu předat třetí osobě.

Petice na internetu

V současné době se petiční akce začínají čím dál častěji objevovat i na internetu.

Internetová prezentace může napomoci propagaci petice a tedy získání většího počtu signatářů, podpisy získané přes internet však mají pouze symbolickou platnost, neboť zákon zatím možnost podpisu petice přes internet nezná.

Internetovou stránku s právě probíhajícími petičními akcemi v ČR udržuje Econnect v rámci svého zpravodajského portálu. Zároveň nabízí formulář pro vytvoření petice na internetu. Vše najdete na adrese petice.ecn.cz

www.obcan.ecz.cz